

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-22/70-2
od 24.II 1970.

Vijeće: dr Dušan Arneri, dr Ernest Vajić, Branko Lovrečki

Cestovni saobraćaj - Izvanredni prijevoz - Naknada za izvanredni prijevoz plaća se na temelju same činjenice da se radi o prekoračenju dopuštenog opterećenja ceste, i nije potreban dokaz da je takvim opterećenjem cesta bila oštećena - Za dužnost plaćanja ove naknade dovoljno je prekoračenje opterećenja, a nije potrebno da se uz to radi i o prekoračenju osovinskog pritiska i prekoračenju dimenzije tereta na vozilu - Ukoliko ugovorom između poduzeća za ceste i vozara visina ove naknade nije određena, ta se naknada plaća u visini određenoj u tarifi poduzeća za ceste

Tužitelj je poduzeće za ceste, a tuženik je vozar. Tužitelj navodi da mu tuženi duguje naknadu za izvanredni prijevoz koji se sastoji u prekoračenju dopuštenog opterećenja ceste.

Tuženik se protivi tužbenom zahtjevu. Prema njegovom shvaćanju nije se radilo o izvanrednom prijevozu. Izvanrednim prijevozom smatra se u smislu čl.47, st.1. cit. Osnovnog zakona o javnim putovima ukoliko postoje sva tri elementa istodobno, tj. prekoračena dopuštena težina, prekoračeni osovinski pritisak i prekoračene dimenzije. U konkretnom slučaju tuženik priznaje da je specijalnim vagama točno utvrđeno prekoračenje osovinskog pritiska, pa međjutim smatra da za to što ne dostaju još preostala dva spomenuta elementa ne može biti riječi o izvanrednom prijevozu i tuženikovo obavezi u osnovi za plaćanje naknade - "štete" zbog prekoračenja osovinskog pritiska. To je prema tuženikovom mišljenju samo prekršaj za koji je predviđena novčana kazna.

Pored toga tuženik prigovara u pogledu visine obračuna utužene naknade proizvoljnosti tužiteljeve vlastite tarife, tj. tarifnih stavki od dinara 2,50 po jednoj toni prekoračenog tereta osovinskog opterećenja. Tuženik smatra da tužitelj nije ovlašten sam donositi bilo kakovu tarifu, i da ga zato ne obavezuje tarifa kad s tužiteljem nije zaključio bilo kakav ugovor o izvanrednom prijevozu. Inače tuženik samoj visini računskog obračuna naknade ne prigovara.

Prema tome između parničnih stranaka je sporno prvo da li je tužitelj u osnovi već zbog samoga utvrđenog prekoračenja osovinskog pritiska ovlašten na zahtijevanje sporne naknade - "štete" zbog izvanrednog prijevoza u smislu propisa Osnovnog zakona o javnim putovima iako između njega i prijevoznika prethodno nije bio zaključen ugovor o izvanrednom prijevozu, i drugo: da li je tužitelj ovlašten na donošenje Pravilnika o visini naknade za izvanredne prijevoze obavljene na cestama koje održava tarifom od 2,50 dinara po jednoj toni prekoračenog opterećenja.

Prvostepenom presudom u cijelosti je udovoljeno tužbenom traženju.

Protiv prvostepene presude žalili se tuženik. Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prema propisima cit. zakona, a posebno prema propisu st.3, čl.47. ovog zakona prijevoznik je dužan naknaditi štetu koja nastane na putu i na objektima na putu zbog izvanrednog prijevoza. Ovaj propis zakona treba shvatiti tako da motorna vozila kod "izvanrednog prijevoza", odnosno korisnici motornih vozila, treba da plaćaju naknadu zbog izvanrednog, prekomjernog, trošenja puta i objekata na putu. Prema tome se u st.3, čl.47. ne predviđa naknada štete u užem pravnom smislu riječi zbog oštećenja puta i objekata na putu deliktinim radnjama "oštećenje uslijed nepravilne vožnje" itd, već dužnost prijevoznika da u svakom slučaju izvanrednog prijevoza tj. prekomjernog opterećenja putova sudjeluje u troškovima održavanja i popravka putova, odnosno objekata na putu. Drugim riječima ova se naknada plaća u svakom slučaju kad postoji izvanredni prijevoz u smislu cit. zakonskih propisa, dakle i u slučaju prekomjernog osovinskog opterećenja, nezavisno od toga da li je visina naknade ugovorena ili nije.

Prema tome pogrešno smatra tuženik-žalitelj da zbog toga što nije zaključen ugovor o izvanrednom prijevozu tužitelj ne bi imao prava na zahtijevanje naknade, i dosljedno tome kad je izvanredni prijevoz izvršen, tuženik tužitelju duguje naknadu u osnovi.

Poznato je da poduzeća za ceste donose vlastite pravilnike s tarifom o visini naknade za izvanredne prijevoze, kao i to da se ugovori o izvanrednim prijevozima između njih i prijevoznika zaključuju na temelju tih tarifa.

Stoga je i tužitelj prema nalazu ovoga žalbenoga suda bio ovlašten da cit. Pravilnikom odredi tarifu o visini naknade za izvanredne prijevoze. Primjećuje se još i to da je

tarifna stavka od 2,50 dinara po jednoj toni prekoračenog osovinskog opterećenja u svakom slučaju primjerena naknada, jer je ta visina naknade postojala i ranijih godina i bila ugovorena između svih poduzeća za ceste i prijevoznika na području SRH, a preuzeta je iz Odluke prijašnje Zajednice poduzeća SRH, kojom su bili određeni uvjeti u pogledu plaćanja naknade u smislu st.3, čl.47. Osnovnog zakona o javnim putovima.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-Sl-1252/70-2
od 5.XI 1970.

Vijeće: Zvone Rihtman, Gabro Badovinac, prof.dr Branko Jakaša

Lučki slagač - Troškovi osiguranja tereta na brodu koje je osiguranje izveo lučki slagač - Sлагаč koji od svoga komitenta dobije nalog da poduzme mjere potrebne za osiguranje tereta ima pravo i dužan je poduzeti sve one mjere koje su potrebne u tu svrhu, i nije potrebno da za pojedinu konkretnu mjeru od svoga komitenta dobije izričiti nalog - Skladištar ima pravo i dužan je poduzeti mjere potrebne za osiguranje tereta i kada takav nalog od komitenta nije dobio, ako je o poduzimanju mjera komitenta prethodno obavijestio - Troškove za poduzete mjere slagač ima pravo naplatiti od svoga komitenta - krcatelja, bez obzira da li na temelju klauzule ugovora o prijevozu odnosno mjere moraju biti izvršene na brodarov trošak

Tužitelj je lučki slagač, a tuženik je špediter. Nesporno je među strankama da je špediter dao nalog slagaču da ukrca u brod tri lokomotive za Albaniju. Isto je tako nesporno da je slagač izvršio radnje osiguranja broda s obzirom da se radilo o teškom teretu. Sporno je međutim da li špediter mora snositi troškove poduzetih mjera osiguranja. Tužbenom zahtjevu slagača špediter se brani navođom da on izvršenje tih mjera nije naložio, a i sve pod pretpostavkom da ih je naložio da nije dužan naknaditi odnosno troškove, jer te radove po ugovoru o prijevozu mora obaviti brodar.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu smatrajući da je špediter dao nalog slagaču za izvodjenje odnosnih radova.

Drugostepeni sud je tu presudu potvrdio iz slijedećih bitnih razloga: